

Heather Hancock
Cadeirydd Bwrdd yr ASB
Asiantaeth Safonau Bwyd
Aviation House
125 Kingsway
Llundain
WC2B 6NH

1 Rhagfyr 2017

Annwyl Heather

Cyngor Gan Bwyllgor Cyngchori ar Fwyd Cymru i Fwrdd yr Asiantaeth Safonau Bwyd ar Faterion a Draffodwyd gan y Pwyllgor: Tachwedd 2017

Prif rôl y Pwyllgorau Cyngchori ar Fwyd yw rhoi cyngor i Fwrdd yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB). Yn ei gyfarfod ddoe, trafododd Pwyllgor Cyngchori ar Fwyd Cymru y materion canlynol a gaiff eu trafod gan y Bwrdd maes o law:

- Rheoleiddio Ein Dyfodol – yr ASB fel Rheoleiddiwr Cynorthwyol o dan Gynllun y Prif Awdurdod
- Rheoleiddio Ein Dyfodol – Datblygu'r Fframwaith Sicrwydd ar gyfer y Model Gweithredu Targed
- Diweddariad ar Gadw Gwylidwriaeth Strategol
- Deall Pobl: Gwyddor Gymdeithasol yr ASB
- Diweddariad ar weithgarwch yr ASB mewn perthynas ag ymwrthedd gwrthficrobaidd

Nid oedd y papur ar yr Uned Troseddau Bwyd a fydd yn cael ei ystyried gan y Bwrdd ar gael mewn pryd i'w draffod gan y Pwyllgor. Rwy'n cynnig ceisio sylwadau ar y papur hwn drwy ohebiaeth, a byddaf yn darparu adborth ar lafar yng nghyfarfod y Bwrdd.

Rwy'n ddiolchgar i Michael Jackson a Paul Cook am ymuno â ni drwy fideo gynhadledd, a Nina Purcell a Julie Pierce a ddaeth atom i gyflwyno eu papurau, ac am ateb cwestiynau gan aelodau. Roedd y Pwyllgor hefyd yn falch o groesawu Laura Sandys, Zoe Bond a Laura Eden i'r cyfarfod.

Rheoleiddion Ein Dyfodol – yr ASB fel Rheoleiddwr Cynorthwyol o dan Gynllun y Prif Awdurdod

Ystyriodd y Pwyllgor y papur a oedd yn gosod dull arfaethedig o ran rôl yr ASB fel rheoleiddwr cynorthwyol o dan an gynllun y Prif Awdurdod. Nododd y Pwyllgor y cefndir mewn perthynas â statws Prif Awdurdod yng Nghymru a Lloegr, a bod yr ASB wedi dod yn rheoleiddwr cynorthwyol ym mis Hydref 2017 fel rhan o'r newidiadau a ddaeth o ganlyniad i Ddeddf Menter 2016. Holodd aelodau am yr awydd cyfredol am statws Prif Awdurdod, a nodwyd bod hyn yn statig yng Nghymru. Wrth nodi natur arfaethedig a maint rôl yr ASB fel rheoleiddwr cynorthwyol dan gynllun y Prif Awdurdod, nododd y Pwyllgor y canlynol:

- yr angen i gael mecanweithiau sicrwydd a llywodraethu cadarn ar waith ar gyfer y rôl arfaethedig;
- yr angen am eglurder pellach ar rôl y Prif Awdurdod mewn perthynas â Chymru;
- pwysigrwydd rheoli unrhyw fuddiannau a all fod yn gwrthdaro i sicrhau nad yw rôl yr ASB fel rheoleiddwr cynorthwyol yn gwrthdaro â'i rôl bresennol fel un ai Awdurdod Cymwys Canolog, Awdurdod Cymwys, neu fel rheoleiddwr cenedlaethol mewn unrhyw broses pennu Prif Awdurdod;
- yr angen i ddeall yn llawn p'un a all y cysyniad o reoleiddwr cynorthwyol y alluogi'r ASB i gynnig modd mwy strwythuredig o ddarparu cyngor i bartneriaethau Prif Awdurdod, heb gyfaddawdu gwerthoedd cynhenid yr ASB o fod yn annibynnol, yn agored ac yn dryloyw, a'i hymrwymiad i roi defnyddwyr yn gyntaf.

Nododd y Pwyllgor yr ansicrwydd o amgylch y galw tebygol ar yr ASB mewn rôl rheoleiddwr cynorthwyol, ac yng ngoleuni'r ystyriaethau uchod, daethpwyd i'r casgliad efallai y byddai dull cam wrth gam yn fwy priodol. Roedd y Pwyllgor o'r farn y gallai cyfyngu rôl rheoleiddwr cynorthwyol i amgylchiadau eithriadol mewn achosion o ymyriadau yn unig helpu i gyfyngu effaith niweidiol ar adnoddau'r ASB. Nodwyd na fyddai'r mesur dros dro hwn yn cyfyngu ar adolygu a diwygio cynnig rheoleiddio cynorthwyol yr ASB yn y dyfodol.

Rheoleiddio Ein Dyfodol – Datblygu'r Fframwaith Sicrwydd ar gyfer y Model Gweithredu Targed

Aeth y Pwyllgor ati i ystyried y papur sy'n amlinellu'r gwaith sy'n mynd rhagddo i ddatblygu'r fframwaith sicrwydd ar gyfer y Model Gweithredu Targed ac sy'n trafod y blaenoriaethu a all fod yn gysylltiedig â chysyniad Archwilwyr

Rheoleiddio Ardystiedig y fframwaith sicrwydd yn benodol. Mewn perthynas â'r fframwaith sicrwydd ar gyfer Model Gweithredu Targed Rheoleiddio Ein Dyfodol, gwnaeth y Pwyllgor y sylwadau canlynol:

- yr angen i archwilio'r dystiolaeth sy'n awgrymu ei bod yn dod yn fwyfwy anodd i rai awdurdodau lleol gynnal lefelau priodol o adnoddau i gyflawni'r ystod lawn o weithgareddau rheolaethau swyddogol. Yn hyn o beth, nododd y Pwyllgor bod yr ASB yng Nghymru wedi ysgrifennu at Brif Weithredwyr pum awdurdod lleol yn ddiweddar, mewn ymateb i ddiffygion a nodwyd mewn ymyriadau hylendid bwyd mewn busnesau yn ystod y cyfnod 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2017. Mae'r llythyr yn atgoffa Prif Weithredwyr o gyfrifoldeb statudol eu hawdurdod lleol i gyflawni ymyriadau hylendid bwyd a'u pwysigrwydd wrth gynnal credadwyedd y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd. Nodwyd y gofynnwyd hefyd i Brif Weithredwyr ddarparu manylion unrhyw amgylchiadau lliniarol a'u cynlluniau ar gyfer mynd i'r afael â'r diffygion;
- yr angen am ddealltwriaeth ddyfnach o'r gweithlu sydd ei angen i gyflawni rheolaethau swyddogol yn y dyfodol. Eglurdeb ar yr ystod o sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo â chynllunio'r gweithlu;
- yr angen i gynnal diffuantrwydd y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd yng Nghymru;
- pryderon am agweddau ennill cydnabyddiaeth y fframwaith, ac i'r diben hwn byddai'r Pwyllgor yn croesawu gweld y cysyniad hwn yn cael ei beilota a'i brofi. Nodwyd bod y cynlluniau sicrwydd yn gweithio'n llwyddiannus yn rhai agweddau o'r diwydiant, gan gynnwys y diwydiant ffermio;
- yr angen i wneud cynnydd ar fodel ariannu cynaliadwy ar gyfer y Model Gweithredu Targed ei hun, fel bod modd cynllunio'r capasiti a'r sgiliau i sicrhau system gynaliadwy.

Mewn perthynas â'r cysyniad o Archwilwyr Rheoleiddio Ardystiedig, croesawodd y Pwyllgor y gwaith sydd wedi'i gynnal i archwilio'r posibilrwydd o gyflwyno unigolyn sydd wedi'i gyflogi yn y sector preifat i gasglu sicrwydd swyddogol ar gyflwyno mesurau rheoli diogelwch mewn busnesau bwyd. Nododd y Pwyllgor yr adborth cymysg a dderbyniwyd drwy ymgynghori ag ystod o randdeiliaid a'r cyhoedd ar Archwilwyr Rheoleiddio Ardystiedig, ac yn benodol mewn perthynas â phryderon yn ymwneud â chymodi'r gwrthdaro buddiannau posibl a all ddigwydd o'u hachos. Ar y cyfan, roedd y Pwyllgor o'r farn bod llawer o ansicrwydd yn dal i fod o ran rôl yr Archwilwyr Rheoleiddio Ardystiedig a bod ychydig o bryder na fyddai'n bodloni disgwyliadau.

Wrth wneud sylwadau ar y ddau bapur Rheoleiddio Ein Dyfodol uchod, roedd y Pwyllgor yn ymwybodol, ac wedi derbyn copi, o gyfathrebiaeth ddiweddar gan Gyfarwyddwyr Diogelu'r Cyhoedd (DPPW) yng Nghymru gyda'u hymateb i bapur 'Rheoleiddio Ein Dyfodol' yr ASB. Nid oedd y Pwyllgor wedi ystyried manylion papur y DPPW, a nodwyd y byddai'r ASB yn ymateb yn ffurfiol i'r ddogfen.

Diweddariad Cadw Gwyliadwriaeth

Croesawodd y Pwyllgor y diweddariad ar raglen cadw gwyliadwriaeth yr ASB, a nodwyd y prif bethai sy'n sbarduno'r rhaglen cadw gwyliadwriaeth, gan gynnwys paratodau i Ymadael â'r Undeb Ewropeaidd (UE), gwireddu rhaglen Rheoleiddio Ein Dyfodol a diogelu'r gadwyn gyflenwi bwyd ar gyfer y dyfodol. Wrth nodi'r bwriad i gomisiynu adolygiad allanol o system labordai rheolaethau swyddogol y Deyrnas Unedig, nododd y Pwyllgor y byddai'n croesawu rhagor o wybodaeth ar gwmpas, cost ac amserlen yr adolygiad. Gwnaeth y Pwyllgor nodyn o bwysigrwydd cynnal trafodaethau ag Iechyd Cyhoeddus Cymru fel rhan o'r adolygiad hwn. Mewn perthynas â'r model gweithredu cadw gwyliadwriaeth lefel uchel a fanylwyd arno yn y papur, nododd y Pwyllgor y byddai'n ddefnyddiol pe byddai'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y rhaglen cadw gwyliadwriaeth yn gliriach. Amlygwyd y pwysigrwydd o sicrhau ffynhonnell ddata gadarn. At hynny, amlygodd y Pwyllgor nifer o faterion cadw gwyliadwriaeth sy'n gysylltiedig â mesurau rheoli iechyd porthladdoedd.

Yn destun yr arsylwadau uchod, daeth y Pwyllgor i'r casgliad ei fod yn croesawu'r papur a'r dull arloesol sy'n cael ei fabwysiadu gan yr ASB yn ei gwaith ar gadw gwyliadwriaeth.

Deall Pobl: Gwyddor Gymdeithasol yn yr ASB

Ystyriodd y Pwyllgor y papur a oedd yn rhoi diweddariad blynyddol ar ddefnyddio Gwyddor Gymdeithasol yn yr ASB, ac yn gosod y cynigion ar gyfer ei gyfeiriad yn y dyfodol. Roedd hyn yn cynnwys uno'r tîm ymgysylltu â defnyddwyr a'r tîm gwyddor gymdeithasol i ffurfio Uned Analytig yn yr Adran Gwyddor, Tystiolaeth ac Ymchwil. Cefnogodd y Pwyllgor nifer o egwyddorion a amlinellwyd yn y papur, gan gynnwys pwysigrwydd datblygu partneriaethau strategol, sy'n cynnwys rhwydweithiau academaidd ac yn y diwydiant, i gyflwyno arloesedd a meddwl rhyngddisgyblaethol. Wrth nodi'r bwriad i sefydlu Pwyllgor Cynghori Gwyddor Gymdeithasol a Data newydd, nododd y Pwyllgor y byddai'n croesawu gwybodaeth bellach am y cyfansoddiad arfaethedig a rôl y pwyllgor cynghori.

Wrth gynnig sylwadau ar y cyfeiriad yn y dyfodol, cyfeiriodd y Pwyllgor at raglen Rheoleiddio Ein Dyfodol a'r gwaith ar gyfer Ymadael â'r Undeb Ewropeaidd fel meysydd y dylid canolbwyntio arnynt yn arbennig. Yn ogystal, amlygodd y Pwyllgor yr angen i wella'r ddealltwriaeth o dirlun defnyddwyr sy'n newid ar draws Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon, ac unrhyw faterion sy'n benodol i'r wlad. Wrth wneud y sylw hwn, mae'r Pwyllgor yn ystyried bod gan Gymru lefelau uwch o dlodi, ac mae'r Pwyllgor ar hyn o bryd, gyda chefnogaeth dadansoddiadau data gan y tîm gwyddor gymdeithasol, yn archwilio'r berthynas rhwng tlodi, y gallu i ddiogelu'r cyflenwad bwyd a diogelwch bwyd yng Nghymru.

Yn ei gasgliadau, croesawodd y Pwyllgor y papur ac roedd yn cefnogi'r ffocws cynyddol ar ddefnyddio gwyddor gymdeithasol.

Diweddariad ar Weithgarwch yr ASB mewn perthynas â Ymwrthedd Gwrthficrobaidd

Aeth y Pwyllgor ati i ystyried y papur sy'n amlinellu gweithgarwch yr ASB mewn perthynas ag ymwrthedd gwrthficrobaidd ac sy'n rhoi diweddariad ar gynnydd ers i'r Bwrdd drafod y mater hwn ddiwethaf ym mis Medi 2016. Wrth nodi'r cynnydd sydd wedi'i wneud o ran gweithgarwch cadw gwyliadwraeth yn y maes, gwnaeth y Pwyllgor yr arsylwadau canlynol:

- ei fod yn croesawu'r cynnydd sylweddol ym meysydd creu tystiolaeth, pontio agweddau iechyd anifeiliaid a phobl, ac ymgysylltu rhyngwladol;
- ei fod yn cydnabod bod gwaith ar ymwrthedd gwrthficrobaidd yn fater byd-eang brys;
- ei fod yn gobeithio na fydd Ymadael â'r UE yn effeithio'n negyddol ar y cynnydd sy'n cael ei wneud yn y Deyrnas Unedig ac mewn perthynas ag Arolwg wedi'u Gysoni yr UE, ac yn gobeithio y byddai perthnasau yn parhau ar ôl 2019 i sicrhau bod y cydweithio a'r gwaith cadw gwyliadwraeth yn parhau;
- byddai wedi croesawu gwybodaeth ar gynnydd ar lefel gwlad i leihau'r defnydd o wrthfotigau yn y diwydiant bwyd fel y nodir yng nghynllun Llywodraeth Cymru. Gofynnwyd am ddiweddariad gan Gyfarwyddwr Dros Dro Cymru yn dilyn ei gyfarfod sydd i ddod gyda'r Prif Swyddog Milfeddygol yng Nghymru;
- bod bylchau posibl yn y data mewn perthynas â dyframaeth a bylchau amgylcheddol mewn perthynas â chyflenwadau dŵr.

Yn destun i'r arsylwadau uchod, roedd y Pwyllgor yn cefnogi'r dull arfaethedig a gynigiwyd yn y papur i sicrhau bod yr ASB yn gwneud y cyfraniad gorau y gallai at y gwaith ar draws y llywodraeth ar ddiddymu peryglon ymwrthedd gwrthficrobaidd.

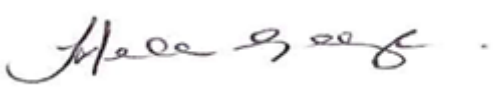
Materion eraill

Fel yr arfer, darperais lythyr ysgrifenedig i'r Pwyllgor yn rhoi crynodeb o'r trafodaethau yng nghyfarfod diwethaf y Bwrdd, a oedd yn cynnwys trafodaethau ar Ymadael â'r UE a Lles Anifeiliaid. Hysbysais y Pwyllgor am y prif faterion a drafodwyd yng 'nghwrdd i ffwrdd' y Bwrdd ym mis Hydref, a rhoddais ddiweddariad ar lafar ar gyfarfod mis Medi lle'r oeddwn i a Chadeirydd y Bwrdd yn cwrdd â Rebecca Evans AC, Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar y pryd.

Roedd y Pwyllgor yn falch o dderbyn yr adroddiad gan y Cyfarwyddwr Dros Dro yng Nghymru, a oedd yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor am newidiadau i dîm gweinidogol y Prif Weinidog, gyda chyfrifoldeb dros yr ASB bellach yn perthyn i Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Vaughan Gething. Roedd yr adroddiad hwn hefyd yn rhoi gwybod bod memorandwm cyd-ddealltwriaeth wedi'i lofnodi'n ddiweddar gyda Chynhyrchwyr Cig Oen a Chig Eidion Cymru Cyf. Mae hwn yn gosod yr egwyddorion cyffredinol ar gyfer cydweithio, cydweithredu, swyddogaethau a chyfrifoldebau, sy'n cefnogi'r broses ennill cydnabyddiaeth sy'n cynnwys yr ASB a Chynhyrchwyr Cig Oen a Chig Eidion Cymru Cyf.

Byddaf yn anfon copi o'r llythyr hwn at Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd ac at y Prif Weithredwr.

Yn gywir

pp Dr Ruth Hussey CB, OBE
Cadeirydd Pwyllgor Cynghori ar Fwyd Cymru
(Wedi'i awdurdodi a'i lofnodi yn ei habsenoldeb)

